

Sygn. akt **IC 37/18**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Chłopecka
Sędziowie	SO Rafał Wagner SO Jacek Bajak
Protokolant:	Sekretarz sądowy Katarzyna Maciaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2019 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa B. M.

przeciwko **Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości**

o ochronę dóbr osobistych

I. nakazuje pozwanemu Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości, żeby w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku złożył oświadczenie o poniższej treści:

„Minister Sprawiedliwości w Radzie Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przeprasza sędzię B. M.- Prezesa Sądu Okręgowego w K. w latach 2015 - 2017 za bezprawne naruszenie jej dobrego imienia.

Jako Minister Sprawiedliwości w Radzie Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przepraszam panią B. M.- Sędziego Sądu Okręgowego w K. za naruszenie jej dobrego imienia poprzez stworzenie mylnego wrażenia, jakoby odwołanie sędzi B. M. z pełnionej przez nią funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w K. miało związek z nieodpowiednim wykonywaniem nadzoru nad działalnością administracyjną dyrektora Sądu oraz z postępowaniami karnymi prowadzonymi w związku z podejrzeniami korupcji w strukturach (...) sądów.

Minister Sprawiedliwości -

Imię i Nazwisko”

II. nakazuje pozwanemu Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości zamieszczenie tekstu oświadczenia, o którym mowa w pkt I wyroku na stronie internetowej www.ms.gov.pl, na stronie głównej w sekcji aktualności, w formie takiej samej, jak komunikat o odwołaniu powódki B. M. z pełnionej funkcji, który ukazał się na tej stronie 27 listopada 2017 roku;

III. nakazuje pozwanemu Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości, żeby w otoczeniu oświadczenia, o którym mowa w punkcie I i II wyroku nie znajdowały się żadne materiały informacyjne mogące mieć wpływ na jego odbiór, a treść i forma oświadczenia nie zostały zmienione lub zniekształcone poprzez jakiegokolwiek zabiegi redakcyjne;

IV. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Ministra Sprawiedliwości na rzecz Fundacji (...) ((...)-(...) W., ul. (...), KRS (...)) kwotę 12 000 (dwanaście tysięcy) złotych - tytułem zapłaty na wskazany cel społeczny;

V. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

VI. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Ministra Sprawiedliwości na rzecz powódki B. M. kwotę 5 537 (pięć tysięcy pięćset trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 4 337 (cztery tysiące trzysta trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Rafał Wagner SSO Bożena Chłopecka SSO Jacek Bajak

Sygn. akt: IC 37/18

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym w dniu 3 stycznia 2018 roku przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Sprawiedliwości powódka B. M. wniosła o:

1. nakazanie pozwanemu, żeby w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku złożył oświadczenie o poniższej treści:

„Minister Sprawiedliwości w Radzie Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przeprasza sędzię B. M. - Prezesa Sądu Okręgowego w K. w latach **2015 - 2017** za bezprawne naruszenie jej dobrego imienia i godności sprawowanego urzędu.

Jako Minister Sprawiedliwości w Radzie Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przepraszam panią B. M. - Sędzię Sądu Okręgowego w K. za naruszenie jej dobrego imienia i godności sprawowanego urzędu sędziego poprzez stworzenie mylnego wrażenia, jakoby odwołanie sędzi B. M. z pełnionej przez nią funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w K. miało związek z nieodpowiednim wykonywaniem nadzoru nad działalnością administracyjną dyrektora Sądu oraz z postępowaniami karnymi prowadzonymi w związku z podejrzeniami korupcji w strukturach (...) sądów.

Podane do publicznej wiadomości rzekome przyczyny odwołania sędzi B. M. z pełnionej przez nią funkcji były nieprawdziwe. Prawne podstawy kompetencji prezesa sądu nie dawały i nie dają prezesom sądów możliwości nadzoru nad administracją sądu sprawowaną przez dyrektorów sądów i podległych im pracowników. Żadne przesłanki nie dawały podstaw do łączenia pracy wykonywanej przez sędzię B. M. - jako prezesa sądu - z zarzutami postawionymi urzędnikom administracji (...) sądów.

Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, korzystając z możliwości odwołania prezesa sądu bez podania przyczyny, połączył to odwołanie z okolicznościami dotyczącymi postępowań karnych przeciwko pracownikom (...) sądów. Do opinii publicznej skierowano przekaz o stanowczym wyciąganiu konsekwencji wobec osób odpowiadających za przypadki korupcji w sądownictwie. W takim kontekście, odwołanie Prezesa Sądu Okręgowego w K. - B. M., której z podejrzeniami korupcji nie można łączyć - było bezprawnym działaniem instytucji państwa, wymierzonym w atrybut godności urzędu i dobre imię osoby sędziego.

Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny

lub

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości

lub

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości

Imię Nazwisko”

2. nakazanie pozwanemu osobiście - to jest osobie powołanej do pełnienia funkcji ministra właściwego do spraw sprawiedliwości, bądź pełniącej funkcję sekretarza lub podsekretarza stanu przy ministrze właściwym do spraw sprawiedliwości - złożenia powyżej sformułowanego oświadczenia poprzez odczytanie tekstu (z podaniem imienia i nazwiska na końcu oświadczenia) podczas zwołanej wyłącznie w tym celu konferencji prasowej, o której z trzydniowym wyprzedzeniem i ze wskazaniem powodu zwołania konferencji zostaną powiadomione redakcje ogólnopolskich serwisów informacyjnych: (...), (...), (...); redakcje ogólnopolskich dzienników i tygodników: Gazeta (...), (...), (...), Gazeta (...), (...), (...), (...), (...), (...); a także (...) i Agencja (...);

3. nakazanie pozwanemu zamieszczenia powyżej sformułowanego tekstu oświadczenia na stronie internetowej www.ms.gov.pl, na stronie głównej w sekcji aktualności, w formie takiej samej, jak komunikat o odwołaniu powódki z pełnionej funkcji, który ukazał się na tej stronie w dniu 27 listopada 2017 roku;

4. nakazanie pozwanemu, żeby podczas konferencji prasowej, o której mowa w punkcie 2 nie zostało złożone żadne inne oświadczenie mogące prowadzić do zmanipulowania odbioru przeprosin dochodzonych niniejszym pozwem, a także aby treść i forma oświadczenia nie zostały zmienione lub zniekształcone poprzez jakiegokolwiek zabiegi redakcyjne;

5. nakazanie pozwanemu, żeby w otoczeniu oświadczenia, o którym mowa w punkcie 3 nie znajdowały się żadne materiały informacyjne mogące mieć wpływ na jego zmanipulowany odbiór, a treść i forma oświadczenia nie zostały zmienione lub zniekształcone poprzez jakiegokolwiek zabiegi redakcyjne;

6. upoważnienie powódki do wykonania zobowiązania pozwanego opisanego w punktach 1-2 powyżej, w razie uchylania się przez pozwanego od wykonania tego zobowiązania, pomimo wiążącego pozwanego prawomocnego wyroku, w zakresie wynikającym z takiego wyroku, tj. poprzez upoważnienie powódki do wykonania nakazanych pozwanemu czynności w formie złożenia oświadczenia określonego w punkcie 1 podczas zwołanej w tym celu konferencji prasowej;

7. zasądzenie od pozwanego kwoty 12.000 (dwanaście tysięcy) złotych na rzecz Fundacji (...) ((...)-(...)) W., ul. (...), KRS (...) - tytułem zapłaty na wskazany cel społeczny wskutek bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powódki;

8. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości zamieszczono komunikat odnoszący się łącznie do zatrzymania dyrektorów sądów i do odwołania Prezesa Sądu Okręgowego w K.. Dodała, iż w komunikacie podano min., że „w ocenie Ministra sędziego M., jako zwierzchnik służbowy dyrektora, nie sprawowała odpowiedniego nadzoru nad działalnością administracyjną Sądu Okręgowego w K.. To działanie pozwanego Ministra Sprawiedliwości naruszyło zdaniem powódki jej dobre imię jako sędziego, godność urzędu sędziego, która ma w przypadku sędziego szczególny zakres odniesienia, jakim jest godność zawodowa sędziego-godność sprawowanego urzędu. Powiązanie odwołania powódki ze stanowiska Prezesa Sądu Okręgowego w K. z ujawnioną „ aferą korupcyjną” miało szeroki zakres oddziaływania w środowisku, którym powódka pracowała (strony postępowań, sędziowie pracownicy, środowiska prawnicze i inne lokalne grupy zawodowe). Każda z tych osób mogła swobodnie łączyć powódkę z podejrzeniem korupcji lub co najmniej mieć wątpliwość co do udziału powódki w ujawnionej aferze korupcyjnej /pозew k. 3-21/.

Pozwany Skarb Państwa-Minister Sprawiedliwości w odpowiedzi na pozew z dnia 19 kwietnia 2018 roku wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany w pierwszej kolejności zaprzeczył wszelkim twierdzeniom i okolicznościom faktycznym podnoszonym przez stronę powodową, z wyłączeniem faktów i twierdzeń wyraźnie przyznanych. Podniósł brak naruszenia dóbr osobistych powódki, wskazując iż do rzekomego naruszenia dóbr doszło jedynie poprzez opublikowanie komunikatu o charakterze informacyjnym na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, którego przekaz mieścił się w zakresie swobody wypowiedzi i dopuszczalnej krytyki, do której Ministerstwo miało prawo, a powódka sama rozpowszechniała informacje nieprawdziwe i naruszające jej dobra. Zdaniem pozwanego przyczyną zamieszczenia na stronie internetowej spornego komunikatu była potrzeba poinformowania opinii publicznej i mediów o zmianach personalnych dokonywanych w sądach na stanowiskach dyrektorów oraz prezesów sądów. Dodał, że zdarzeniem, jakim było zatrzymanie dyrektorów sądów, interesowały się w dniu 27 listopada 2017 roku media w całym kraju. W związku z powyższym, Ministerstwo Sprawiedliwości, za pośrednictwem Wydziału Komunikacji Społecznej i Promocji miało jego zdaniem obowiązek poinformować o podjętych działaniach, jakimi było odwoływanie dyrektorów i prezesów sądów. Wskazał, iż wszystkie decyzje podjęte w powyższym zakresie przez Ministra Sprawiedliwości, opublikowane zostały w pojedynczym komunikacie, do czego Ministerstwo miało prawo i co automatycznie nie implikuje powiązania ze sobą wszystkich spraw zamieszczonych w jednym zawiadomieniu / odpowiedzi na pozew k. 104-174/.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie /protokół rozprawy k. 478-483/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka B. M. jest obecnie sędzią Sądu Okręgowego w K.. Aplikację sądową ukończyła w 1989 roku, a następnie jako asesor i sędzia orzekała w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w K., w Wydziale Rodzinnym oraz Wydziale Karnym, którego Przewodniczącą była od 1996 roku. W latach 1998 - 2000 pełniła funkcję Wiceprezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze, a od czerwca 2000 roku do listopada 2002 roku - funkcję Prezesa tego Sądu. W listopadzie 2002 roku B. M. została powołana na urząd Sędziego Sądu Okręgowego w K., który sprawuje do chwili obecnej.

Ponadto, w latach 2002 - 2010 sędzia B. M. była członkiem Krajowej Rady Sądownictwa, pozostając przez cały ten okres członkiem Prezydium KRS. Przez okres jednej kadencji orzekała w Komisji Wspólnej Dyscypliny Finansów Publicznych; była członkiem Rady Programowej Krajowego Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury (obecnej KSSiP), a w latach 2010 - 2011 Zastępcą Dyrektora w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (KSSiP). Przez trzy lata (2012 - 2014) B. M. pełniła funkcję Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w Sądzie Okręgowym w K..

Na stanowisko Prezesa Sądu Okręgowego w K. sędzia B. M. została powołana dnia 27 stycznia 2015 roku i pełniła je do chwili odwołania w dniu 26 listopada 2017 roku /okoliczności bezsporne, zeznania powódki B. M. k. 473-481/.

Pismem datowanym na dzień 24 listopada 2017 roku Minister Sprawiedliwości Zbigniew Ziobro, działając na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2017 roku o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017 poz. 1452), odwołał powódkę z pełnionej funkcji z dniem 26 listopada 2017 roku /**dowód**: pismo k. 25/.

Wiadomość o odwołaniu powódki została rozpowszechniona w poniedziałek 27 listopada 2017 roku. W tym samym dniu, we wczesnych godzinach rannych dokonano zatrzymania kilkunastu osób zatrudnionych w administracji sądów apelacji (...), w tym Dyrektora Sądu Okręgowego w K. i kilku dyrektorów sądów rejonowych z województwa (...) /okoliczności bezsporne/.

Na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w dniu 27 listopada 2017 roku zamieszczono komunikat zatytułowany: „Decyzje w sprawie (...) sądów”. W treści komunikatu poinformowano m.in. o odwołaniu powódki B. M. ze stanowiska Prezesa Sądu Okręgowego w K., wskazując, iż nie sprawowała ona odpowiedniego nadzoru nad działalnością administracyjną Sądu Okręgowego w K.. Dodano również, że decyzja ta, „powodowana troską

o dochowanie najwyższych standardów w tym sądzie, wynika także z niskiej efektywności Sądu Okręgowego w K. i podległych mu sądów rejonowych”. W komunikacie tym znalazły się również informacje dotyczące odwołania Dyrektorów: Sądu Okręgowego w K., Sądu Rejonowego w W., Sądu Rejonowego w O., Sądu Okręgowego w T., Sądu Okręgowego w N., Sądu Rejonowego w C. oraz Sądu Rejonowego w O.. W dalszej części komunikat zawierał informację na temat niesatysfakcjonujących wyników pracy (...) sądów rejonowych stanowiących podstawę decyzji o odwołaniu powódki, a także innych prezesów (...) sądów, w tym Sądu Rejonowego dla Krakowa Podgórze oraz Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty. Komunikat Ministerstwa Sprawiedliwości kończył się zawiadomieniem o odwołaniu prezesów Sądu Rejonowego w G. oraz Sądu Okręgowego w G. / **dowód:** wydruk k. 26, zeznania w charakterze strony pozwanej Zbigniewa Ziobry k. 481-483/.

Po ukazaniu się komunikatu ogólnopolskie media, zaczęły rozpowszechniać informacje o odwołaniu Prezesa Sądu Okręgowego w K. wraz z informacjami o zatrzymaniach urzędników sądowej administracji. Przekazy medialne ukazane w telewizyjnych programach informacyjnych m.in. w (...) i w (...) wiązały osobę sędziego B. M. z „afetą korupcyjną” w (...) sądach zarzucając jej brak nadzoru nad administracją.

Podczas emisji programu P. (...) g. 18:00 z 27 listopada 2017 r. wskazano, że Minister Sprawiedliwości zareagował natychmiast, odwołał 7 dyrektorów sądów. Dodano, iż odwołano też m.in. Prezes Sądu Okręgowego w K.. Zacytowano też wypowiedź Ministra Sprawiedliwości dla Programu (...): „Ten obszar patologii w polskim sądownictwie dotyczył nie tylko wysokiej administracji sądowej, która nie była należycie nadzorowana przez prezesów sądów. Z tego też wyciągam wnioski, będę odwoływał prezesów sądów. M.in. z tego też powodów i dzisiaj...” (koniec cytatu Ministra). Ponadto wskazano, że zarzuty przywłaszczenia 21 mln zł przedstawiono już 16 osobom, ale zdaniem CBA straty mogą być znacznie wyższe. Następnie ukazała się informacja o zatrzymaniu 26 osób, m.in. byłego prezesa SA w K..

Informacje przedstawione w P. wskazywały jednoznacznie na powiązanie zwolnienia powódki z zatrzymaniami dyrektorów sądów. Potwierdzała to również cytowana wypowiedź Ministra Sprawiedliwości dla Programu (...) /**dowód:** płyta z nagraniami k. 47/.

Również Wiadomości emitowane w (...) o g. 19:30 podały: że „W związku z afetą korupcyjną w K. Minister Sprawiedliwości odwołał wszystkich zatrzymanych dyrektorów (...) sądów a także Prezes Sądu Okręgowego w K.. Pojawił się też komentarz: „Nikt nie wierzy w to, że jak ktoś kradnie, to nie przyjmuje także łapówek za wyroki” (A. S. Gazeta (...))”.

W przekazach medialnych powódka B. M. została postawiona w jednym rzędzie z osobami, którym postawiono zarzuty kryminalne /**dowód:** płyta z nagraniami k. 47, zeznania powódki B. M. k. 478-481/.

W dacie ukazania się powyższych publikacji powódka B. M. przebywała za granicą. Nie miała możliwości natychmiastowego powrotu do kraju i podjęcia obrony. Powódka zaczęła otrzymywać telefony, od przyjaciół i znajomych. W trakcie tych rozmów mówiono jej, że telewizja pokazuje ją jako szefa zorganizowanej grupy przestępczej. Było jej przykro. Powódka czuła się potraktowana jak przestępca. Całą tą sytuacją dotknięci byli również członkowie najbliższej jej rodziny. Sama powódka do dnia dzisiejszego bardzo to przeżywa /**dowód:** zeznania powódki B. M. k. k. 478-481/.

Bezpośrednio po powrocie do kraju, w dniu 1 grudnia 2017 roku powódka B. M. zwołała w Sądzie Okręgowym w K. konferencję prasową, w trakcie której stwierdziła, że naruszono jej dobra osobiste i, że „w związku z insynuacjami Ministerstwa Sprawiedliwości o powiązaniu zatrzymania dyrektorów sądów z moim odwołaniem, w kontekście zachowań o charakterze korupcyjnym, zostaną podjęte przez nią kroki mające na celu żądanie publicznych przeprosin ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości” /**dowód:** zeznania powódki B. M. k. k. 478-481/.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie okoliczności bezspornych, wydruków ze stron internetowych dowodów w postaci nagrań materiałów telewizyjnych i radiowych z dnia 27 listopada 2017 r., co do których

wiarygodności Sąd nie miał wątpliwości oraz zeznań powódki B. M. i przesłuchanego w charakterze strony pozwanej Z. Z..

W ocenie Sądu należało dać wiarę zeznaniom powódki w całości albowiem były one spójne i logiczne, jak również znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Przede wszystkim wskazać należy, że powódka posiadała własną wiedzę odnośnie relacjonowanych wydarzeń, jak również była bezpośrednim uczestnikiem opisywanych w trakcie zeznań okoliczności.

Na rozprawie w dniu 19 listopada 2018 r. Sąd postanowił oddalić wnioski dowodowe w przedmiocie zeznań świadków zgłoszone przez obie strony na podstawie art. 227 k.p.c. W ocenie Sądu zgłoszone przez strony wnioski dowodowe nie miały na celu wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje.

Powództwo jest w przeważającej części zasadne.

Powódka B. M. w niniejszym postępowaniu domagała się ochrony swoich dóbr osobistych w postaci dobrego imienia i godności sprawowanego urzędu sędziego. Nie kwestionowała samego prawa Ministra Sprawiedliwości do jej odwołania bez podania przyczyny. Natomiast twierdziła, że jej dobra osobiste zostały naruszone poprzez uzasadnienie jakie ukazało się na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości.

Podstawę prawną żądania powódki stanowią przepisy kodeksu cywilnego regulujące problematykę ochrony dóbr osobistych. Zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Stosownie do treści art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie.

Rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych Sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego (i którego), a w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne. Bezprawność należy rozumieć jako zachowanie (działanie bądź zaniechanie) sprzeczne z porządkiem prawnym lub zasadami współżycia społecznego. Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej na podstawie art. 24 k.c. Natomiast na tym, kto podjął działanie zagrażające dobru osobistemu innej osoby lub naruszające to dobro, spoczywa ciężar dowodu, że nie było ono bezprawne. Wynika to z przewidzianego w art. 24 § 1 zd. 1 k.c. domniemania bezprawności naruszenia dobra osobistego, które przenosi ciężar udowodnienia braku bezprawności na stronę pozwaną.

Zdaniem Sądu pozwany Skarb Państwa – Minister Sprawiedliwości naruszył dobro osobiste powódki, jakim jest jej dobre imię.

Należy podnieść, że pojęcie godności zawodu sędziego jest swoistym skrótem myślowym, to jednak bez wątpienia dobrem osobistym jest opinia o danym człowieku w kontekście jego działalności zawodowej i kompetencji zawodowych. Nieuzasadnione stwierdzenia o braku kompetencji naruszają dobro osobiste jakim jest dobre imię. Dobro osobiste rozumiane jako dobre imię jest złożonym dobrem osobistym. Bez wątpienia jednak jego elementem jest między innymi renowacja zawodowa. W niniejszej sprawie Sąd stwierdził, że Minister Sprawiedliwości naruszył dobro osobiste powódki, jakim jest dobre imię poprzez nieuzasadnione twierdzenia sugerujące brak staranności w działaniach leżących jakoby w zakresie kompetencji zawodowych powódki. Pozwany Minister Sprawiedliwości twierdził, że powódka w ramach swojej działalności zawodowej nie dochowała należytej staranności poprzez zaniechanie lub niedokonywanie należytego nadzoru nad zatrzymanym w związku z zarzutami korupcyjnymi

Dyrektorem Sądu Okręgowego w K.. W sposób jednoznaczny sugerował przy tym, że nadzór taki leżał w zakresie kompetencji powódki. Teza taka, a w konsekwencji również teza o braku należytego nadzoru nad Dyrektorem Sądu Okręgowego w K. jest fałszywa. Należy zaznaczyć, że prezes sądu nie ma żadnych uprawnień do sprawowania nadzoru nad dyrektorem sądu. Zgodnie z art. 8 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (tj. Dz.U.2019.52) w zakresie nadzoru nad administracją sądu kompetencje prezesa sądu i dyrektora sądu są różne. Do zadań dyrektora należy zapewnienie odpowiednich warunków techniczno-organizacyjnych oraz majątkowych funkcjonowania sądu i wykonywania przez sąd zadań ustawowych), zaś do zadań prezesa – zapewnienie właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Zarówno w chwili obecnej, jak i w okresie kiedy powódka sprawowała funkcje Prezesa Sądu Okręgowego w K. z treści art. 31a i 32 ustawy o ustroju sądów powszechnych jednoznacznie wynika, że nadzór nad dyrektorami sądów sprawuje nie prezes sądu, ale Minister Sprawiedliwości. To Ministrowi Sprawiedliwości dyrektor składa sprawozdania roczne, to również Minister Sprawiedliwości powołuje i odwołuje dyrektorów sądów. Z obowiązkiem do nadzoru nad Dyrektorem Sądu Okręgowego w K. był w istocie właśnie Minister Sprawiedliwości a nie powódka. To Minister Sprawiedliwości powołuje i odwołuje dyrektorów sądów, to również Ministrowi Sprawiedliwości dyrektor sądu składa sprawozdanie roczne.

Język jest systemem kontekstowym i powinien być rozumiany nie tylko poprzez analizę prostych stwierdzeń, ale i czytelnych aluzji lub metafor, tak bowiem jest on odbierany przez adresatów przekazu werbalnego czy pisemnego. Dla przeciętnego odbiorcy posługującego się językiem polskim w stopniu podstawowym, całkowicie jednoznaczna sugestia, jest oczywistym stwierdzeniem, że zdarzenie o danej treści wystąpiło. Umieszczenie nazwiska i funkcji powódki w treści komunikatu dotyczącego zatrzymania urzędnika państwowego w związku z zarzutami korupcji, przy wskazaniu na bark nadzoru nad tym urzędnikiem do którego powódka miała być rzekomo zobowiązana, w sposób jednoznaczny wskazuje na zrealizowany zamiar pozwanego do przypisania jej naruszenia obowiązków zawodowych w zakresie prowadzącym do umożliwienia, a co najmniej nie zapobieżenia korupcji. Z przyczyn wskazanych powyżej zarzut ten jest nieprawdziwy i stanowi pomówienie naruszające dobre imię powódki. Ponadto należy uznać, że naruszenie dobrego imienia powódki miało charakter zawiniony, gdyż językowy kontekst wskazuje, że łączenie kwestii korupcji z pozornym obowiązkiem nadzoru świadczy o świadomym i celowym zamiarze naruszenia dobrego imienia powódki.

Sąd nie uwzględnił żądania ogłoszenia przeprosin na konferencji prasowej ograniczając je do miejsca, w którym ukazał się kwestionowany komunikat. Sąd uznał, że wystarczające będzie opublikowanie oświadczenia z przeprosinami na tej samej stronie internetowej (i w takiej samej formie), na której ww. oświadczenie zostało opublikowane. Zakres przeprosin powinien być proporcjonalny do działania naruszającego dobra osobiste, a więc nakazanie opublikowania w innej formie byłoby nieadekwatne do zakresu naruszenia. Tak samo dotyczy to tekstu przeprosin, który w żądaniu pozwu znacznie przekraczał zakres naruszenia. Ugruntowany jest zarówno w orzecznictwie, jak również w doktrynie pogląd, w świetle którego, osobie, której dobra osobiste naruszono przysługuje prawo do uzyskania przeprosin w takiej formule, w jakiej doszło do naruszenia. Dlatego też w pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

Sąd nie uwzględnił także wniosku o upoważnienie powódki do wykonania zobowiązania pozwanego, w przypadku uchylania się od tego zobowiązania, gdyż było ono bezprzedmiotowe wobec oddalenia żądania dotyczącego ogłoszenia przeprosin na konferencji prasowej.

Odnośnie zasądzonej kwoty na cel społeczny, to należy wskazać, iż nieco odmiennie kształtuje się funkcja zadośćuczynienia pieniężnego zasądzanego na rzecz pokrzywdzonego, a inaczej funkcja zadośćuczynienia polegająca na zapłacie odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny. Przy żądaniu przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia na wskazany przez powódkę cel społeczny, należy mieć na uwadze, iż w pewnym zakresie pełni ono także (podobnie jak zadośćuczynienie) funkcję kompensacyjną, jednak jego podstawową funkcją jest funkcja represyjna i prewencyjno-wychowawcza. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę osobę pozwanego w niniejszej sprawie (Skarb Państwa – Minister Sprawiedliwości) należy podkreślić, że organ władzy publicznej ma obowiązek działania na podstawie prawa i w jego granicach. Na pozwanym spoczywa obowiązek wykonywania władztwa publicznego w sposób staranny i fachowy, rzetelny i obiektywny. Pozwany nie wykazał, by w tym przypadku zachował

odpowiedni stopień staranności przy formułowaniu spornego komunikatu. Zdaniem Sądu zawarte w komunikacie połączenie korupcji z pozornym obowiązkiem powódki nadzoru nad dyrektorem sądu, świadczy o świadomym i celowym zamiarze powiązania tych zdarzeń. Powódka została postawiona w jednym rzędzie z osobami, którym przedstawiono zarzuty karne. Dlatego też zasadne było uwzględnienie również roszczenia majątkowego.

Powódka B. M. wygrała proces częściowo, w zakresie żądania niemajątkowego, zaś w całości żądania majątkowego. Zdaniem Sądu co do zasady jej roszczenia były usprawiedliwione. W przekonaniu Sądu roszczenia majątkowe dotyczące ochrony dóbr osobistych są klasycznym wręcz przykładem roszczeń zależnych od oceny Sądu w rozumieniu przywołanego przepisu. To od uznania sędziowskiego zależy przyznanie poszkodowanemu ochrony majątkowej. Wobec uznania zatem, że pozwany ponosi odpowiedzialność względem powódki za naruszenie jej dóbr osobistych Sąd dokonał rozliczenia kosztów według reguły zawartej w przepisie art. 100 k.p.c. przyjmując całościowo przegraną pozwanego, a na zasądzone na jej rzecz koszty składa się: opłata sądowa od pozwu w zakresie roszczeń majątkowych w wysokości 600 zł, opłata sądowa od pozwu w zakresie roszczeń niemajątkowych w wysokości 600 zł, zwrot kosztów zastępstwa procesowego w zakresie roszczeń majątkowych w kwocie 3600 zł (zgodnie z § 2 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz.U. z 2018 poz. 265), zwrot kosztów zastępstwa procesowego w zakresie roszczeń niemajątkowych w kwocie 720 zł (zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 2 powołanego rozporządzenia), a także zwrot opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł (pkt VI wyroku).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie wskazanych przepisów orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Rafał Wagner SSO Bożena Chłopecka SSO Jacek Bajak